

Слабост институција у Србији се често наводи као узрок правне несигурности, неатрактивности земље у процесу европских интеграција, неодрживог економског развоја и слабог прилива директних страних инвестиција. Међутим, приликом расправе о институцијама, углавном се дебатује о заштити људских права, корекцији извршне власти и правосуђу, док се необјашњиво мало пажње усмерава на слабости финансијских институција. Као да економска криза, галопирајући јавни дуг и конфузија у вођењу јавних финансија нису били довољан сигнал да је потребна хитна реформа институција и правног оквира у овом сегменту. Имао сам прилику да у више наврата, у овој колумни, укажем на слабости у управљању јавним дугом и вршењу екстерне ревизије јавних финансија, недостатку концепта пореске политике, као и да предложим формирање Ревизорског суда, Државног инвестиционог фонда, Фискалног савета и Националног развојног савета. Овај пут би се осврнуо на потребу основања домаће развојне банке, будући да постоје многе заблуде у вези са овим концептом, као и непознавање савремене европске праксе.

Будући да на нашем финансијском тржишту готово да нема дугорочних инвестиционих кредита и да је стање инфраструктуре у држави критично, питање потребе оснивања домаће развојне банке скоро да постаје излишно.

Концепт развојног банкарства је доживео експанзију после Другог светског рата и данас у Европи многе државе имају своје развојне банке, развојне финансијске компаније и развојне фондове, поред бројних европских институција са сличним мандатом (Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој, итд.). Шта је заправо развојна банка? То је финансијска институција која је примарно оријентисана на понуду дугорочних капиталних извора за пројекте који генеришу позитивне екстерне ефекте и које приватни кредитори не финансирају у довољној мери. Најбољи пример за предмет операција једне домаће развојне банке био би изградња инфраструктуре. Будући да на нашем финансијском тржишту готово да нема дугорочних инвестиционих кредита и да је стање инфраструктуре у држави критично, питање потребе оснивања домаће развојне банке скоро да постаје излишно. Наравно, део инфраструктурних пројеката се финансира од стране међународних финансијских институција, али та средства нису довољна нити постојање међународних развојних банака искључује потребу за домаћом.

Имајмо у виду да је Србији међународно тржиште обвезница прескупа или недоступна

алтернатива, а да инострана помоћ опада. Домаћа развојна банка имала би могућност да добије висок кредитни рејтинг на основу пореске снаге државе и да онда аутономно иступа на међународном тржишту кроз емитовање висококвалитетних обвезница. Позитивно би било, у име укупне стабилности, да је удео домаћег капитала виши и у комерцијалном банкарском сектору, али то је друга тема и то се неће задуго десити имајући у виду стање привреде и привредника Србије.

. Позитивно би било, у име укупне стабилности, да је удео домаћег капитала виши и у комерцијалном банкарском сектору, али то је друга тема и то се неће задуго десити имајући у виду стање привреде и привредника Србије.

Национално развојно банкарство често је предмет критика либералних мислилаца, јер наводно доводи до системских ризика у финансијском систему, промовисања меког буџетског ограничења, дисторзије тржишта и истискивања комерцијалних банака. Заправо, домаћа развојна банка би кориговала тржишне имперфекције, које настају услед информационе асиметрије и трансакционих трошкова. Тржиште је данас недоступно великом броју учесника и формирање овакве институције би управо довело до креирања ефикасног тржишта на дужи рок. Домаћа развојна банка не би имала приступ комерцијалним сегментима тржишта, осим у време економске кризе када се приватне банке повлаче и када би она могла да установи антициклични образац финансирања.

Наравно, постоји бројни регулаторни и административни предуслови како би развојна банка остварила своју мисију. Прво, требало би је основати посебним законом, који би јасно дефинисао мандат и циљ постојања. Друго, она мора бити високо специјализована установа чије би институционално знање било веће од стандарда комерцијалне банке. Професионални менаџмент би био изабран на јавном конкурс.

Развојну банку Србије требало би у иницијалној фази формирати као монолитну структуру на једном власничком нивоу.

Треће, потребно је законски заштитити механизам деловања развојне банке од политичких и других лобистичких утицаја. Четврто, надзор над радом ове банке не би вршила Народна банка Србије у оквиру своје класичне пруденцијалне контроле, већ

Државна ревизорска институција. Развојна банка би била орјентисана на јавни интерес и не би мерила перформансе на кратак инвестициони хоризонт, попут комерцијалне банке. Пето, развојна банка не би вршила платни промет, нити би примала домаће приватне депозите, да не би постала жариште кризе у систему.

Развојну банку Србије требало би у иницијалној фази формирати као монолитну структуру на једном власничком нивоу. Основни капитал би уложила Влада, тако да би ово требало бити трећа и последња намена инвестирања средстава добијених од приватизације Телекома, поред побољшања инфраструктуре и превремене отплате најнеповољнијих кредита.